

Sygn. akt II KK 459/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **B. S.** skazanego za czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 października 2021 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w W.

z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt IV K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

B. S. został oskarżony o to, że:

w dniu 21 września 2019 r. w W., znajdując się w stanie nietrzeźwości o zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu: 0,56 mg/l, 0,64 mg/l, 0,42 mg/l, prowadził w ruchu lądowym po drodze publicznej pojazd mechaniczny motorower m-ki S. nr rej. (...), będąc uprzednio skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie

nietrzeźwości wyrokiem z dnia 04 listopada 2015 r. w sprawie IV K (...) orzecznym przez Sąd Rejonowy w W., tj. o czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k.

Wyrokiem z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt IV K (...), Sąd Rejonowy w W.:

1. oskarżonego B. S. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, a stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k., i za to na podstawie art. 178a § 1 i 4 k.k. przy zastosowaniu art. 37a k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności zobowiązując go w tym czasie do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin miesięcznie;
2. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;
3. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 10.000 (dziesięciu tysięcy) złotych na rzecz Funduszu P.;
4. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator. Postanowieniem z dnia 20 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w W. pozostawił ww. środek odwoławczy bez rozpoznania, jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

Prawomocny wyrok sądu pierwszej instancji został zaskarżony kasacją, wywiedzioną na korzyść oskarżonego przez Prokuratora Generalnego, który podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 i 2 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego B. S. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego za czyn zabroniony z art. 178a § 1 i § 4 k.k., pomimo wynikających z materiału dowodowego istotnych wątpliwości wskazujących, że zachowanie oskarżonego wypełniło jedynie znamiona występku z art. 178a § 1 k.k., ponieważ w

dacie orzekania przez sąd *meriti* uprzednie skazanie B. S., za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 listopada 2015 r. o sygn. akt IV K (...), uległo zatarciu z mocy prawa, a nadto czyn zabroniony z art. 178a § 1 k.k. nie został przez oskarżonego popełniony w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów, orzeczonego na mocy wskazanego wyroku.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Zgodnie z art. 387 § 2 k.p.k. sąd może uwzględnić złożony przez oskarżonego wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego (dalej powoływany także jako wniosek o dobrowolne poddanie się karze), gdy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; uwzględnienie wniosku jest możliwe jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczone o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku.

W przedmiotowej sprawie warunki te nie zostały spełnione, czego sąd pierwszej instancji, na skutek pobieżnej kontroli wniosku, nie zauważył. Nie zwrócił bowiem uwagi na to, że materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu przygotowawczym nie potwierdza możliwości przypisania oskarżonemu czynu kwalifikowanego z art. 178a § 4 k.k. Do przyjęcia takiej kwalifikacji prawnej nie uprawniało ani skazanie, na mocy wyroku wskazanego w opisie przypisanego oskarżonemu czynu, ani też orzeczonego na mocy tego judykatu środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów. Wyrokiem z dnia 4 listopada 2015 r., sygn. akt IV K (...), Sąd Rejonowy w W. skazał bowiem oskarżonego za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem

wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie oraz zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres dwóch lat. Wyrok stał się prawomocny w dniu 2 czerwca 2016 r. Z materiałów zawartych w aktach sprawy wynika nadto, że przedmiotowa kara ograniczenia wolności została wykonana w dniu 30 czerwca 2017 r., a wspomniany zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym wykonano w dniu 2 czerwca 2018 r. (k. 70).

Z powyższego wynika, że skazanie na przedmiotową karę ograniczenia wolności uległo zatarciu z upływem dnia 30 czerwca 2020 r., tj. z upływem 3 lat od wykonania tej kary (art. 107 § 4 k.k.). Skoro zaś w dacie wydania zaskarżonego wyroku ww. skazanie było już zatarte, nie aktualizowała się podstawa do uznania, że oskarżony, dopuszczając się w dniu 21 września 2019 r. czynu wyczerpującego znamiona z art. 178a § 1 k.k., uczynił to jako osoba wcześniej prawomocnie skazana za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości na podstawie ww. wyroku o sygn. akt IV K (...). Żadnego znaczenia nie ma przy tym to, że w dacie popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu czynu zatarcie skazania jeszcze nie nastąpiło. Z tej perspektywy istotne jest bowiem jedynie to, czy skazanie było zatarte w dacie wyrokowania. Jak trafnie podkreśla się w judykaturze, „przeszkodą do przyjęcia wobec sprawcy, któremu zarzucono prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym surowszej odpowiedzialności karnej z art. 178a § 4 k.k. jest fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., również wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., III KK 36/18; zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2019 r., III KK 699/18; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2020 r., V KK 191/20).

Na zakończenie należy zauważyć, że w związku z tym, iż w dniu 21 września 2019 r. (tj. w dacie przyjętej przez sąd w zaskarżonym wyroku jako data popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu) nie obowiązywał już środek karny

zakazu prowadzenia pojazdów orzeczonego na mocy ww. wyroku o sygn. akt IV K (...), nie było również podstaw do przyjęcia, że oskarżony czynu wyczerpującego znamiona określone w art. 178a § 1 k.k. dopuścił się „w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo” (art. 178a § 4 in fine k.k.).

W tym stanie rzeczy, oczywista zasadność wywiedzonego w przedmiotowej sprawie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, którego autor jednoznacznie wykazał zaktualizowanie się podstawy kasacyjnej z art. 523 § 1 k.p.k., nie mogła budzić jakichkolwiek wątpliwości. Z tego też powodu Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację w trybie art. 535 § 5 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym sąd pierwszej instancji, pamiętając o wskazaniach Sądu Najwyższego, jeszcze raz zbada złożony przez oskarżonego wniosek o dobrowolne poddanie się karze, a następnie podejmie decyzje procesowe w pełni respektujące treść przepisów zawartych w art. 387 k.p.k. i art. 178a k.k. Przypomnieć należy, że do uwzględnienia wniosku o dobrowolne poddanie się karze konieczne jest stwierdzenie nie tylko tego, że jest on poprawny pod względem procesowym, ale nadto ustalenie, że jego treść respektuje przepisy prawa materialnego. Natomiast w sytuacji, w której treść wniosku nie odpowiada przepisom prawa karnego materialnego lub procesowego, obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany, konwalidującej dostrzeżoną wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź odmowa uwzględnienia wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r., V KK 34/18).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.